Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1316/2013

(COM(2018) 568 final – 2018/0299 (COD))

(2019/C 62/48)

Pagrindinis pranešėjas **Stefan BACK**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2018 9 10
	Taryba, 2018 911
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 172 ir 304 straipsniai
Atsakingas skyrius	Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius
Biuro sprendimas	2018 9 18
Priimta plenarinėje sesijoje	2018 10 17
Plenarinė sesija Nr.	538
Balsavimo rezultatai	118/1/0
(už/prieš/susilaikė)	

1. **Išvados ir rekomendacijos**

1.1. EESRK palankiai vertina šį pasiūlymą, laikydamas jį parengiamąja priemone siekiant užtikrinti nuoseklų TEN-T tinklą ir pritaikyti Šiaurės jūros ir Vidužemio jūros pagrindinio tinklo koridorių prie scenarijų, pagal kurį JK nedalyvauja TEN-T projekte.

1.2. EESRK rekomenduoja Komisijai atsižvelgti į Airijos situaciją Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos ir rimtai išnagrinėti su tuo susijusį galimą neigiamą poveikį ES ir (arba) Airijos ekonomikai. Atsižvelgiant į tai, projektuojant naujas kelio atkarpas, reikia imtis papildomų atsargumo priemonių.

1.3. EESRK mano, kad, norint išsaugoti Šiaurės jūros ir Vidužemio jūros pagrindinio tinklo koridorių sanglaudą ir užtikrinti transporto operacijas tarp Airijos Respublikos ir kontinentinės ES be sienų kontrolės, reikia vienos ar kelių tiesioginių jungčių tarp kontinentinės ES ir Airijos Respublikos.

1.4. EESRK nuomone, JK nebebūnant TEN-T dalimi ir dėl pasienio kontrolės galimai sulėtėjus transportavimui per JK, gali pasikeisti eismo srautų maršrutai į Airiją ir iš jos.

1.5. EESRK pažymi, kad prieš pasiūlymo pateikimą vykusių konsultacijų metu dėl dabar Komisijos siūlomos koridoriaus konfigūracijos buvo išreikšta abejonių, įskaitant, be kita ko, uostų pasirinkimą, ir buvo pabrėžtas poreikis persvarstyti pagrindinio tinklo koridoriaus „Atlantas“ išdėstymą.

1.6. EESRK primena, kad TEN-T tikslas yra užtikrinti transporto sanglaudą, veiksmingumą ir tvarumą; pagrindinis tinklas yra strategiškai svarbiausias elementas siekiant šio tikslo.

1.7. Todėl EESRK išreiškia abejonių dėl siūlomos naujos koridoriaus atšakos konfigūracijos, nes ji gali neatitikti būsimų eismo srautų, todėl gali būti nepasiektas TEN-T pagrindinio tinklo koridoriaus tikslas sudaryti palankesnes sąlygas svarbiausiems tolimojo susisiekimo srautams.

1.8. EESRK taip pat nurodo, kad kai kurie uostai, kurie gali tapti svarbūs naujomis aplinkybėmis, nėra pagrindiniai uostai ir todėl neatitinka pamatinio kriterijaus tapti pagrindinio tinklo koridoriaus dalimi, ir kad TEN-T gairių reglamento peržiūrą yra numatyta atlikti tik 2023 m.

1.9. EESRK laikosi nuomonės, kad tikriausiai dar neįmanoma tiksliai numatyti, kaip pasikeis transporto srautai tuo atveju, jei bus taikomas šis pasiūlymas.

1.10. Todėl EESRK sutinka, kad pasiūlymo konfigūracija yra tinkamas būdas laikinai susidoroti su padėtimi, kol pasikeis eismo srautai.

1.11. Vis dėlto EESRK apgailestauja, kad nebuvo atliktas poveikio vertinimas siekiant patikrinti siūlomos konfigūracijos tinkamumą, pavyzdžiui, greitai gendančioms prekėms, ir apsvarstyti veiksmingiausią ir tvariausią maršruto, skirto pakeisti JK sausumos tiltą kaip TET-T jungtį į Airiją ir iš jos.

1.12. Todėl EESRK rekomenduoja į pasiūlymą įtraukti specialią nuostatą dėl peržiūros, pagal kurią būtų numatyta, kad Komisija peržiūrėtų priimtą reglamentą per dvejus metus nuo jo taikymo pradžios. Peržiūra turėtų būti grindžiama faktinių transporto srautų tarp Airijos Respublikos ir žemyninės ES pokyčių vertinimu ir ja būtų remiamasi rengiant atitinkamus pasiūlymus dėl TEN-T pagrindinio tinklo koridorių išdėstymo.

1.13. Kol tokios peržiūros nėra atlikta, EESRK nemato jokios priežasties keisti pasiūlymo esminį turinį, turint omenyje tai, kad dėl pakeitimo nepasikeis nė vieno iš pagrindinių Lamanšo sąsiaurio uostų, kurie šiuo metu priklauso pagrindinio tinklo koridoriams „Šiaurės jūra–Vidužemio jūra“ ar „Atlantas“, padėtis.

1.14. EESRK kelia klausimą, kodėl pasiūlyme nesiūloma panaikinti dabartinių su JK siejančių ir per ją einančių jungčių. Jeigu ES teisės aktai dėl TEN-T nebus taikomi JK, neliks teisinio pagrindo tokių jungčių įgyvendinimui. Todėl atrodytų tikslinga jas pašalinti.

2. **Pasiūlymas**

2.1. Įgyvendinama Jungtinės Karalystės (JK) išstojimui iš ES pasirengti skirtas priemones, Europos Komisija pateikė pasiūlymą dėl Reglamento, kuriuo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1316/2013 (toliau „Pasiūlymas“).

2.2. 2017 m. kovo 29 d. JK pranešė apie savo ketinimą išstoti iš ES, ir pagal ES sutarties 50 straipsnį tai įvyks 2019 m. kovo 30 d. Jei ratifikuotame susitarime dėl išstojimo nebus susitarta kitaip, ES teisė nebebus taikoma Jungtinei Karalystei nuo 2019 m. kovo 30 d. ir JK taps ES nepriklausančia šalimi, kurios neapima TEN-T ir kuri nedalyvauja TEN-T pagrindinio tinklo koridoriaus projekte.

2.3. Savo komunikate dėl pasirengimo Jungtinės Karalystės išstojimui iš Europos Sąjungos 2019 m. kovo 30 d. (COM (2018) 556) Komisija pabrėžė, kad svarbu būti pasirengus visiems galimiems vykstančių derybų dėl išstojimo rezultatams, įskaitant nesugebėjimą pasiekti susitarimą.

2.4. Pasiūlyme siekiama surasti sprendimą tuo atveju, jei vykstant JK ir ES deryboms susitarime dėl išstojimo nebus nustatytos pereinamojo laikotarpio priemonės. Visų pirma siekiama išsaugoti tiesioginę pagrindinio tinklo koridoriaus „Šiaurės jūra–Vidužemio jūra“ jungtį su Airijos Respublika nelikus per JK einančios šio koridoriaus jungties.

2.5. Pasiūlymu keičiamas koridoriaus išdėstymas įtraukiant toliau nurodytą jungtį – „Baile Átha Cliath/Dublin/Corcaigh/Cork–Zeebrugge/Antwerpen/Rotterdam“. Pakeitimas taikomas nuo dienos, einančios po dienos, kurią JK nustoja būti taikomas Reglamentas (ES) Nr. 1316/2013.

3. **Bendrosios pastabos**

3.1. EESRK palankiai vertina šį pasiūlymą, laikydamas jį priemone, kuria patenkinamas poreikis užtikrinti nuoseklų TEN-T tinklą ir išsaugoti Šiaurės jūros ir Vidužemio jūros pagrindinio tinklo koridorių, įskaitant ir tuo atveju, jei vykstančios ES ir JK derybos dėl išstojimo ir pereinamojo laikotarpio susitarimo nebus sėkmingos. Tokiu būdu pasiūlymas yra dalis Komisijos pasirengimo blogiausiam scenarijui, kai JK išstoja iš ES be susitarimo.

3.2. Pasiūlymas, jį priėmus, bus taikomas nuo dienos, einančios po dienos, kai JK išstoja iš ES ir ES teisė nebetaikoma JK, o tai reiškia, kad todėl TEN-T nebeapima Jungtinės Karalystės.

3.3. EESRK pažymi, kad, norint išsaugoti pagrindinio tinklo koridoriaus „Šiaurės jūra–Vidužemio jūra“ vietisumą ir užtikrinti transporto operacijas tarp Airijos ir žemyninės ES be pasienio kontrolės, reikia vienos ar kelių tiesioginių jungčių tarp žemyninės ES ir Airijos Respublikos.

3.4. EESRK ypač pabrėžia padėties sudėtingumą Airijos ekonomikos ir gerovės požiūriu, ypač tais atvejais, kai pokyčiai turės numatytų ir nenumatutų padarinių.

3.5. Todėl itin svarbu, kad bet koks naujas išdėstymas pagerintų Airijos susisiekimą su žemynine ES. Nors šiandien didelė į žemyninę Europą vykstanti Airijos krovininio kelių transporto dalis kerta JK, tikrai reikia sukurti papildomas jūrų jungtis tarp pagrindinių Airijos Dublino ir Korko uostų bei koridoriaus „Šiaurės jūra–Vidužemio jūra“ uostų žemyne.

3.6. EESRK nurodo, kad pasiūlyme nurodyta koridoriaus konfigūracija atitinka scenarijų, pagal kurį JK nedalyvauja TEN-T projekte ir dėl pasienio kontrolės transportas per JK tampa lėtesnis, ir kad susidarius tokiai naujai padėčiai gali pasikeisti eismo srautų maršrutai į Airiją ir iš jos.

3.7. EESRK taip pat pažymi, kad dėl šiuo metu Komisijos siūlomo koridorių išdėstymo buvo pareikšta abejonių, tiek kalbant apie detales, tiek ir apskritai. Prieš pasiūlymo pateikimą vykusių konsultacijų metu abejonių dėl veiksmų plano, kuris iš esmės yra pagrįstas šiuo pasiūlymu, pareiškė keletas uostų, esančių pietinėje Lamanšo sąsiaurio pakrantėje, Prancūzijos uostų asociacija ir regionų valdžios institucijos, kurios kėlė klausimą dėl Dunkirko, Kalė, Havro, Roskofo ir Bresto uostų prijungimo prie siūlomos koridorių „Šiaurės jūra–Vidužemio jūra“ jungties ir pagrindinio tinklo koridoriaus „Atlantas“ išdėstymo keitimo. Be to, įvairius Airijos interesus atstovaujantys subjektai abejojo ilgos jūrų jungties, turinčios pakeisti „sausumos tiltą“ per JK, veiksmingumu, nes esama trumpesnių jūros maršrutų, pavyzdžiui, iš Airijos į Bretanės uostus. Buvo teigiama, kad trumpesni jūros maršrutai bus tinkamesni, pavyzdžiui, greitai gendančių prekių atvejais.

3.8. TEN-T tikslas yra užtikrinti transporto vientisumą, veiksmingumą ir darnumą. Pagrindinis tinklas yra strategiškai svarbiausias elementas siekiant šių tikslų, o pagrindinio tinklo koridoriai yra skirti sudaryti palankesnes sąlygas svarbiausiems tolimojo susisiekimo srautams pagrindiniame tinkle ([1]).

3.9. Todėl EESRK išreiškia abejonių dėl naujos koridoriaus atšakos išdėstymo ir mano, kad koridoriaus išdėstymo keitimas gali neatitikti būsimų eismo srautų, todėl gali būti nepasiektas TEN-T tikslas sudaryti palankesnes sąlygas svarbiausiems tolimojo susisiekimo srautams ([2]).

3.10. EESRK nurodo, kad kai kurie uostai, kurie naujomis aplinkybėmis gali tapti svarbūs, pavyzdžiui, Bresto ar Roskofo, nėra pagrindiniai uostai ir todėl neatitinka pamatinio kriterijaus dalyvauti pagrindinio tinklo koridoriaus projekte, ir kad TEN-T gairių reglamento peržiūrą yra numatyta atlikti tik 2023 m.

3.11. EESRK taip pat laikosi nuomonės, kad tikriausiai dar neįmanoma tiksliai numatyti, kaip pasikeis transporto srautai tuo atveju, jei bus taikomas šis pasiūlymas.

3.12. Todėl EESRK sutinka, kad pasiūlymas yra tinkamas būdas laikinai susidoroti su padėtimi, kol pasikeis eismo srautai.

3.13. Vis dėlto EESRK apgailestauja, kad nebuvo atliktas poveikio vertinimas siekiant patikrinti siūlomos konfigūracijos tinkamumą, pavyzdžiui, greitai gendančioms prekėms, ir apsvarstyti veiksmingiausią ir tvariausią maršruto, skirto pakeisti JK sausumos tiltą kaip pagrindinę TET-T jungtį tarp Airijos Respublikos ir žemyninės ES, konfigūraciją, atsižvelgiant į tai, kad sunku prognozuoti transporto srautų pokyčius, jeigu JK pasitrauktų iš ES nepasiekus susitarimo dėl išstojimo.

([1]) Reglamentas (ES) Nr. 1315/2013 dėl Sąjungos transeuropinio transporto tinklo plėtros gairių (OL L 348, 2013 12 20, p. 1), 38 straipsnis.

([2]) Reglamento (ES) Nr. 1315/2013 43 straipsnio 1 dalis.

3.14. EESRK mano, kad ekonominės, socialinės ir ekologinės siūlomos priemonės pasekmės yra pakankamai didelės, todėl būtų galima atlikti poveikio vertinimą, kaip nustatyta Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnio teisėkūros ([3]).

3.15. Todėl EESRK rekomenduoja į pasiūlymą įtraukti specialią nuostatą dėl peržiūros, pagal kurią būtų numatyta, kad Komisija peržiūrėtų priimtą reglamentą per dvejus metus nuo jo taikymo pradžios. Peržiūra turėtų būti grindžiama faktinių transporto srautų tarp Airijos Respublikos ir žemyninės ES pokyčių vertinimu ir ja būtų remiamasi rengiant atitinkamus pasiūlymus dėl TEN-T pagrindinio tinklo koridorių išdėstymo.

3.16. Kol tokios peržiūros nėra atlikta, EESRK nemato jokios priežasties keisti pasiūlymą, be kita ko, turint omenyje tai, kad dėl pakeitimo nepasikeis nė vieno iš pagrindinių Lamanšo sąsiaurio uostų, kurie šiuo metu priklauso šiam koridoriui, padėtis.

4. **Konkrečios pastabos**

4.1. EESRK kelia klausimą, kodėl pasiūlyme nesiūloma panaikinti su JK siejančių ir per ją einančių jungčių. Jeigu JK nebus taikoma ES teisė dėl TEN-T, tokių jungčių pagal ES teisę nebus galima teisiškai įgyvendinti. Todėl atrodytų tikslinga jas pašalinti.

2018 m. spalio 17 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas
Luca JAHIER

([3]) OL L 123, 2016 5 12, p. 1. Taip pat žr. Komisijos komunikatą (COM (2016) 615 final) dėl geresnio reglamentavimo ir Komisijos komunikatą (COM (2017) 651 final) „Baigiant įgyvendinti geresnio reglamentavimo darbotvarkę“, 2.3 punktą.